

B.A.(Old Pattern 2019) (SEM/CR) CBCS Part-I Semester-II Examination: Oct/Nov.-2023
Political Science (Optional) Paper-II
POLO2: Indian Constitution

Day and Date: Wednesday, 13/12/2023
Time: 2.30 PM To 4.30 PM

Total Marks: 60

Instructions:

1. All Questions are Compulsory.
2. All Questions carry equal marks.
3. Figures to the right indicate full marks

Q.1. Choose the Correct alternatives from the following.

15

- 1 Directive Principles of State Policy are included in which Articles of the Indian Constitution?
a) Article 42 to 62 b) Article 37 to 52 c) Article 36 to 51 d) Article 39 to 52
- 2 What type of Citizenship India has accepted?
a) Double b) Triple c) Single d) None of these
- 3 What kind of a country is India?
a) Religious b) Secularism c) Secular d) None of these
- 4 Which law has the greatest impact on the Indian Constitution?
a) Act of 1909 b) Act of 191 c) Act of 1947 d) Act of 1935
- 5 Fundamental Duties are included in which Articles of the Indian Constitution?
a) 32 b) 51-C c) 50 d) 44
- 6 Who is the nominal head in India?
a) Speaker of Lok Sabha b) Prime Minister c) Auditor General d) President
- 7 To whom Lok Sabha represents?
a) State b) People c) Ministry d) President
- 8 Who was called as "Moon among Stars"?
a) President b) Vice-President c) Prime Minister d) Speaker
- 9 Who has the Right to Remove the President of India from his post?
a) State Legislative b) Vice-president c) Speaker of Lok Sabha d) Parliament
- 10 Who has the power to establish High Court for two or more than two States?
a) Parliament b) President c) Prime Minister d) Lok Sabha Speaker
- 11 What is the age limit for retirement of Judges in Supreme Court?
a) 65 years b) 55 years c) 58 years d) 62 years
- 12 Who Appoints the Chief Justice of the Supreme Court?
a) Parliament b) President c) Prime Minister d) Vice President
- 13 The power of Supreme Court to decide the Laws enacted by the Parliament are according to Constitution or not is called as---
a) Judicial Order b) Judicial review c) Judicial activism d) Judicial decision

14 Who appoints the judges of the High Court?

- A) Prime Minister b) President c) Speaker of Lok Sabha d) Minister of Law

15 The total number of judges in the Supreme Court, including the Chief Justice)

- a) 31 b) 26 a) 25 d) 24

Q.2. Write short Notes (Three out of Four) .

15

- 1 Right against Exploitation.
- 2 Right to equality
- 3 Prime Minister.
- 4 Tenure of a Judge of the Supreme Court

Q.3. Write short Answers (Three out of Four) .

15

- 1 Explain the Social and Economic Directive Principle of State.
- 2 Explain the principle of collective responsibility.
- 3 Explain the Composition of District Court.
- 4 Explain the qualifications of the Chief Justice of the Supreme Court.

Q.4.. Answer the following question on broad. (One out of two).

15

- 1 Explain the nature and features of Fundamental Rights in the Constitution of India.
- 2 Evaluate the Supreme Court's power of judicial review in India.

मराठी रूपांतर

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 कोणत्या मूलभूत हक्काला मूलभूत हक्काचा प्राण समजण्यात येतो?
अ) स्वातंत्र्याचा हक्क ब) समतेचा हक्क
क) घटनात्मक उपाय योजनेचा हक्क ड) मालमत्तेचा हक्क
- 2 भारताने नागरिकत्वाचा कोणता प्रकार स्वीकारला आहे?
अ) दुहेरी ब) तिहेरी क) एकेरी ड) यापैकी नाही
- 3 भारत हे कोणत्या प्रकारचा देश आहे?
अ) धर्माधिष्ठित ब) धर्मबाह्य क) धर्मनिरपेक्ष ड) यापैकी नाही
- 4 कोणत्या कायद्याचा भारतीय राज्यघटनेवर सर्वाधिक प्रभाव पडलेला आहे?
अ) 1909 चा कायदा ब) 1919 चा कायदा क) 1947 चा कायदा ड) 1935 चा कायदा
- 5 भारतीय राज्यघटनेमध्ये मूलभूत कर्तव्य कोणत्या कलमांमध्ये सामाविष्ट करण्यात आलेली आहेत?
अ) 32 ब) 51-क क) 50 ड) 44
- 6 भारतात नामधारी सत्ता प्रमुख कोण असतो?
अ) सभापती ब) पंतप्रधान क) महालेखापरीक्षक ड) राष्ट्रपती

- 7 लोकसभा कोणाचे प्रतिनिधित्व करते?
 अ) घटक राज्यांचे ब) जनतेचे क) मंत्रिमंडळाचे ड) अध्यक्षींचे
- 8 'नक्षत्रातील चंद्र' अशी उपमा कोणाला दिली जाते?
 अ) राष्ट्रपती ब) उपराष्ट्रपती क) पंतप्रधान ड) लोकसभा सभापती
- 9 राष्ट्रपतींना त्यांच्या पदावरून दूर करण्याचा अधिकार कोणाला आहे?
 अ) राज्य विधिमंडळ ब) उपराष्ट्रपती क) लोकसभा सभापती ड) संसद
- 10 दोन किंवा दोनपेक्षा अधिक घटक राज्यांसाठी उच्च न्यायालय स्थापन करण्याचा अधिकार कोणाला आहे?
 अ) संसद ब) राष्ट्रपती क) पंतप्रधान ड) लोकसभा सभापती
- 11 सर्वोच्च न्यायालयातील न्यायाधीश यांच्या निवृत्तीचे वय किती वर्ष आहे?
 अ) 65 वर्ष ब) 55 वर्ष क) 58 वर्ष ड) 62 वर्ष
- 12 सर्वोच्च न्यायालयाच्या सर न्यायाधीशाची नियुक्ती कोणाकडून होते?
 अ) संसद ब) राष्ट्रपती क) पंतप्रधान ड) उपराष्ट्रपती
- 13 कायदे मंडळाने केलेले कायदे घटनेशी सुसंगत आहेत किंवा नाहीत हे ठरविण्याच्या अधिकाराला काय म्हणतात?
 अ) न्यायालयीन आदेश ब) न्यायालयीन पुनर्विलोकन
 क) न्यायालयीन सक्रियता ड) न्यायालयीन निर्णय
- 14 उच्च न्यायालयातील न्यायाधीशांची नेमणूक कोणाकडून केली जाते.
 अ) पंतप्रधान ब) राष्ट्रपती क) लोकसभा अध्यक्ष ड) कायदा मंत्री
- 15 सर्वोच्च न्यायालयात सरन्यायाधीशासहित एकूण किती न्यायाधीश आहेत.
 अ) 31 ब) 26 क) 25 ड) 24

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 शोषणाविरुद्धचा अधिकार
- 2 समतेचा अधिकार
- 3 पंतप्रधान
- 4 सर्वोच्च न्यायालयातील न्यायाधीशाचा कार्यकाल

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 राज्याच्या धोरणांची सामाजिक व आर्थिक मार्गदर्शक तत्वे स्पष्ट करा.
- 2 सामुहिक जबाबदारीचे तत्व स्पष्ट करा.
- 3 जिल्हा न्यायालय रचना थोडक्यात स्पष्ट करा.
- 4 सर्वोच्चन्यायालयाचे सरन्यायाधीश पात्रता स्पष्ट करा.

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 भारतातील मुलभूत अधिकारांचे स्वरूप आणि वैशिष्ट्य स्पष्ट करा.
- 2 भारतातील सर्वोच्च न्यायालयीन पुनर्विलोकनाच्या अधिकाराचे मूल्यमापन करा.

Model Answer Paper

B.A.(Old Pattern 2019) (SEM/CR) CBCS Part-I Semester-II Examination: Oct/Nov.-2023
Political Science (Optional) Paper-II
POLO2: Indian Constitution

Day and Date: Wednesday, 13/12/2023
Time: 2.30 PM To 4.30 PM

Total Marks: 60

1 कोणत्या मूलभूत हक्काला मूलभूत हक्काचा प्राण समजण्यात येतो?

- अ) स्वातंत्र्याचा हक्क ब) समतेचा हक्क
क) घटनात्मक उपाय योजनेचा हक्क ड) मालमत्तेचा हक्क

Option 3

2 भारताने नागरिकत्वाचा कोणता प्रकार स्वीकारला आहे?

- अ) दुहेरी ब) तिहेरी क) एकेरी ड) यापैकी नाही

Option 3

3 भारत हे कोणत्या प्रकारचा देश आहे?

- अ) धर्माधिष्ठित ब) धर्मबाह्य क) धर्मनिरपेक्ष ड) यापैकी नाही

Option 3

4 कोणत्या कायद्याचा भारतीय राज्यघटनेवर सर्वाधिक प्रभाव पडलेला आहे?

- अ) 1909 चा कायदा ब) 1919 चा कायदा क) 1947 चा कायदा ड) 1935 चा कायदा

Option 4

5 भारतीय राज्यघटनेमध्ये मूलभूत कर्तव्य कोणत्या कलमांमध्ये सामाविष्ट करण्यात आलेली आहेत?

- अ) 32 ब) 51-क क) 50 ड) 44

Option 2

6 भारतात नामधारी सत्ता प्रमुख कोण असतो?

- अ) सभापती ब) पंतप्रधान क) महालेखापरीक्षक ड) राष्ट्रपती

Option 4

7 लोकसभा कोणाचे प्रतिनिधित्व करते?

- अ) घटक राज्यांचे ब) जनतेचे क) मंत्रिमंडळाचे ड) अध्यक्षीय

Option 2

8 'नक्षत्रातील चंद्र' अशी उपमा कोणाला दिली जाते?

- अ) राष्ट्रपती ब) उपराष्ट्रपती क) पंतप्रधान ड) लोकसभा सभापती

Option 3

9 राष्ट्रपतींना त्यांच्या पदावरून दूर करण्याचा अधिकार कोणाला आहे?

- अ) राज्य विधिमंडळ ब) उपराष्ट्रपती क) लोकसभा सभापती ड) संसद

Option 4

10 दोन किंवा दोनपेक्षा अधिक घटक राज्यांसाठी उच्च न्यायालय स्थापन करण्याचा अधिकार कोणाला आहे?

- अ) संसद ब) राष्ट्रपती क) पंतप्रधान ड) लोकसभा सभापती

Option 1

11 सर्वोच्च न्यायालयातील न्यायाधीश यांच्या निवृत्तीचे वय किती वर्ष आहे?

- अ) 65 वर्ष ब) 55 वर्ष क) 58 वर्ष ड) 62 वर्ष

Option 1

12 सर्वोच्च न्यायालयाच्या सर न्यायाधीशाची नियुक्ती कोणाकडून होते?

- अ) संसद ब) राष्ट्रपती क) पंतप्रधान ड) उपराष्ट्रपती

Option 2

13 कायदे मंडळाने केलेले कायदे घटनेशी सुसंगत आहेत किंवा नाहीत हे ठरविण्याच्या अधिकाराला काय म्हणतात?

- अ) न्यायालयीन आदेश ब) न्यायालयीन पुनर्विलोकन
क) न्यायालयीन सक्रियता ड) न्यायालयीन निर्णय

Option 2

- 14 उच्च न्यायालयातील न्यायाधीशांची नेमणूक कोणाकडून केली जाते.
अ) पंतप्रधान ब) राष्ट्रपती क) लोकसभा अध्यक्ष ड) कायदा मंत्री

Option 2

- 15 सर्वोच्च न्यायालयात सरन्यायाधीशासहित एकूण किती न्यायाधीश आहेत.
अ) 31 ब) 26 क) 25 ड) 24

Option 1

Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 शोषणाविरुद्धचा अधिकार

Ans:

- 2 समतेचा अधिकार

Ans:

- 3 पंतप्रधान

Ans:

- 4 सर्वोच्च न्यायालयातील न्यायाधीशाचा कार्यकाल

Ans:

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 राज्याच्या धोरणांची सामाजिक व आर्थिक मार्गदर्शक तत्वे स्पष्ट करा.

Ans:

- 2 सामुहिक जबाबदारीचे तत्व स्पष्ट करा.

Ans:

- 3 जिल्हा न्यायालय रचना थोडक्यात स्पष्ट करा.

Ans:

- 4 सर्वोच्च न्यायालयाचे सरन्यायाधीश पात्रता स्पष्ट करा.

Ans:

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 भारतातील मुलभूत अधिकारांचे स्वरूप आणि वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

Ans:

- 2 भारतातील सर्वोच्च न्यायालयीन पुनर्विलोकनाच्या अधिकाराचे मूल्यमापन करा.

Ans:
